Svečiuose -

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos vicepirmininkė švietimui

Milda Lenkauskienė

"DIENOVIDIS". Supažindinkite bent trumpai su Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos atsiradimo istorija, su jos struktūra, tikslais ir uždaviniais tarp kitų išeivijos organizacijų.

MILDA LENKAUSKIENĖ. Lietuvos nepriklausomybės netekimas ir 1940 metais okupantų pradėtas dvasinis bei fizinis lietuvių tautos naikinimas įtaigavo į Vakarus pasitraukusius lietuvius priimti 1949 m. birželio 14 d. paskelbtą "Lietuvių chartą" ir įsteigti Pasaulio lietuvių bendruomenę. Į Pasaulio lietuvių bendruomenę ryžtasi sutelkti visus pasaulyje pasklidusius lietuvius, kurie siekia išlaikyti ir ugdyti savo tautybę, lietuvių kalbą, tautines bei valstybines tradicijas ir kurie nepalaužiama valia rūpinasi laisvos Lietuvos atkūrimu. Pasaulio lietuvių bendruomenė yra ne draugija, ne organizacija, bet tautinė jungtis. Draugijos narių tampa kas nori, o tautinei bendruomenei priklauso kiekvienas lietuvis.

Pasaulio lietuvių bendruomenė pabrėžia, kad tautinę gyvybę išlaiko ne kilmė, o sąmonė. Bendruomenė jungia savo valia apsisprendusius sąmoningus bei aktyvius lietuvius. "Lietuvių charta" nusako Pasaulio lietuvių bendruomenės siekius, susiorganizavimo būdą ir siekimų priemones. "Lietuvių charta" deklaruoja, kad žmogus turi prigimtinę teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę. Lietuvis visur ir visada yra lietuvis. Savo tėvų išlaikytą lietuvių tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.

Šiuo metu užsienio lietuvių bendruomenės šeimą sudaro dvidešimt šešių kraštų lietuvių bendruomeninio darbo eigoje su paskaitom ir pranešimais esu aplankiusi daugelio kraštų lietuvių bendruomenes. Jų veikla ir sąlygos įvairuoja. Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybai ypač svarbu derinti kraštų LB veiklą ir padėti mažesnėms bendruomenėms. 1994 m. su konkrečia darbo programa lankiau Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus ir Didžiosios Britanijos lietuvius bei dalyvavau Pietų Amerikos lietuvių kraštų bendruomenių konferencijoje, kuri buvo surengta paskatinti visus toliau išlaikyti lietuvybę. Užsienio lietuviai tikisi talkos ir paramos iš Lietuvos, bet tuo tarpu neatrodo, kad artimoje ateityje tai būtų realu.

Nemaža susirūpinimo Lietuvoje ir išeivijoje sukėlė PLB lėšomis išleista knyga "Kovų ir kančių istorija", I tomas. Kaip atsitiko, kad ji pasirodė tokiu daugelį papiktinusiu pavidalu?

Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas inž. Bronius Nainys 1992 metais iškėlė visai PLB valdybai prumtiną mintį išleisti 16-os tomų "Lietuvos kovų ir kančių" istoriją. "Lietuvių charta" sako: *"Tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja. Lietuvis brangina savo tautos praeitį. Lietuvis stengiasi būti vertas savo protėvių, kad palikių pagarbų paminėjimą savo palikuonims."* Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba pradėjo telkti redakcinį kolektyvą ir lėšas. Svarbu atrodė rašyti istoriją, kol tarp mūsų dar gyvi kovų dėl Lietuvos laisvės ir kančias iškentėję liudininkai. "Lietuvos kovų ir kančių" istorija įstrigo, ir dokumentų rinkinys, klaidingai paženklintas pirmu tomu, sukėlė nereikalingą audrą. Šiuo metu sukviestas didelis Lietuvos ir už- ypatingą dėmesį skirdamas Rytų kraštų bendruomenių rūpesčiams.

Jus turite gražią lietuvišką šeimą, kurios net ketvirtoji karta tebėra tokie pat užgrūdinti lietuviukai. Kaip Jums pavyksta įdiegti lietuvybės idėjas vaikams ir vaikaičiams?

Lietuviška šeima yra lietuvybės tvirtovė.

Augau lietuvių pedagogų Antano ir Ilmaros Gulbinskų šeimoje. Okupanto priversti iš gimtojo krašto pasitraukti, tėvai, kaip ir jų bendraamžiai lietuviai, labai išgyveno atsiskyrimą su tėviške ir Lietuvoje likusiais artimaisiais. Sunkus buvo jų tremties kelias. Savo vaikams ir vaikaičiams jie įskiepijo meilę Lietuvai ir lietuvių tautai. Jungtinėse Amerikos Valstijose surado svetingo krašto globą, visų kartų lietuviai jautėme pareigą kalbėti už ir apie priespaudoje likusius bei skelbti LIETUVĄ pasaulyje. Sakydavom: "Kiekvienas lietuvis - maža Lietuva!" Atstovavom Lietuvai pavyzdingai dirbdami, mokslo siekdami ir gyvenamą kraštą savo paveldėtomis vertybėmis - lietuvių kalba bei kultūra - praturtindami.

Pasaulio lietuvių bendruomenė manim pasitiki, jos valdyboje dirbu per 30 metų. Atidavusi svarbioms lietuviškoms organizacijoms savo duoklę, sekiau gerų žmonių, kaip mokytojo Stasio Barzduko ir dr. Juozo Girniaus, pavyzdžiu ir įsitikinau, kad bendruomeninis darbas prasmingas ir naudingas. Darbo kelyje sutikau daugelį bendraminčių, idealistų, kaip kolegas Vytautą Kamantą, dr. Antaną Razmą, Ireną Lukoševičienę ir Reginą Kučienę, kurie darbo nuotaiką kelia nuolatinių entu-